

**TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI, FLÖRT
ŞİDDETİ TUTUMLARI, ÖZYETERLİK
VE BENLİK SAYGISI ARASINDAKİ
İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

EXAMINING THE RELATIONSHIPS
AMONG GENDER PERCEPTIONS,
ATTITUDES TOWARD DATING VIOLENCE,
SELF-EFFICACY, AND SELF-ESTEEM

Şule AYDIN YERAL, Fatma Sena ÖZTÜRK MİROĞLU

43

TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI, FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMLARI, ÖZYETERLİK VE BENLİK SAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

EXAMINING THE RELATIONSHIPS AMONG GENDER PERCEPTIONS, ATTITUDES TOWARD DATING VIOLENCE, SELF-EFFICACY, AND SELF-ESTEEM

Şule AYDIN YERAL¹, Fatma Sena ÖZTÜRK MİROĞLU²

Anahtar Kelimeler:

Toplumsal Cinsiyet Algısı, Flört Şiddeti Tutumları, Özyeterlik, Benlik Saygısı.

Keywords:

Gender Perception, Dating Violence Attitudes, Self-Efficacy, Self-Esteem.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi, uzmpskuleaydin@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2299-634X

² Öğr. Gör. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık hizmetleri Meslek Yüksekokulu, fsenaotzurk@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9271-1920

Alıntılanmak için/Cite as: Yeral Aydın Ş. ve Öztürk Miroğlu F. S. (2026) Toplumsal Cinsiyet Algısı, Flört Şiddeti Tutumları, Özyeterlik Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s.1-14

ÖZ

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutumları, toplumsal cinsiyet algısı, benlik saygısı ve özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkilerin araştırılmasıdır. Araştırmanın Etik Kurul Onayı İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'ndan 07.03.2024 tarihinde 2024/03 karar numarası ile alınmıştır. Araştırma grubu kolayda örnekleme yöntemi ile ulaşılmış 230 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Veriler kişisel bilgilerin sorulduğu form, Toplumsal Cinsiyet Algısı, Flört Şiddeti Tutum, Genel Özyeterlik ve Rosenberg Benlik Saygısı ölçekleri aracılığıyla edinilmiştir. Analizler Bağımsız Örneklem T Testi, Pearson Korelasyon Testi, Çoklu Regresyon Analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bulgular flört şiddetine yönelik tutumları anlamlı düzeyde etkileyen tek değişkenin toplumsal cinsiyet rolleri algısı olduğunu göstermektedir. Flört şiddetine yönelik tutumlar ile değişkenler arası ilişkiler incelendiğinde de toplumsal cinsiyet rollerine yönelik algının en yüksek ilişkiye sahip değişken olduğu, ardından benlik saygısının geldiği, özyeterlikle arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. Araştırmanın bir diğer bulgusu flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyete yönelik algının cinsiyete göre farklılaştığını göstermektedir. Ayrıca toplumsal cinsiyet rollerine yönelik algının benlik saygısı ve özyeterlik ile anlamlı ilişkiye sahip olmadığı, buna karşılık benlik saygısı ile özyeterlik arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Yapılan araştırma ile farklı değişkenler arasındaki ilişkiler geniş bir bağlamda incelenmiş ve aralarındaki ilişkiler ortaya konmuştur.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the relationships among university students' attitudes toward dating violence, perceptions of gender roles, self-esteem, and self-efficacy levels. Ethical approval for the study was obtained from the Ethics Committee of Istanbul Nişantaşı University Rectorate (Decision No. 2024/03, dated March 7, 2024). The study group consisted of 230 university students reached through convenience sampling. Data were collected using a personal information form, the Gender Perception Scale, the Dating Violence Attitudes Scale, the General Self-Efficacy Scale, and the Rosenberg Self-Esteem Scale. Analyses were conducted using Independent Samples t-tests, Pearson correlation analysis, and multiple regression analysis. The findings indicate that the only variable that significantly predicted attitudes toward dating violence was perception of gender roles. Examining the relationships between dating violence was perceptions of gender roles. When examining the relationships between dating violence attitudes and the study variables, perceptions of gender roles demonstrated the strongest association, followed by self-esteem, whereas no significant relationship was found with self-efficacy. Another finding revealed that both attitudes toward dating violence and perceptions of gender roles differed significantly by gender. Additionally, it was found that perception of gender roles had no significant relationship with self-esteem or self-efficacy, whereas self-esteem and self-efficacy were significantly correlated. Overall, the study provides a comprehensive examination of the relationships among these variables and contributes to a broader understanding of the factors associated with attitudes toward dating violence.

GİRİŞ

Şiddet çeşitli bağlamlarda meydana gelen fiziksel, psikolojik ve cinsel alanlarda çeşitli davranışları kapsayan çok yönlü bir kavramdır. Flört şiddeti ise, genellikle ergenlik yahut genç yetişkinlik dönemlerinde flört ilişkisi içerisindeki kişilerin istismar içerikli davranışlarını ifade etmektedir (Lu ve diğerleri, 2020). Flört şiddetinin gerek yaygınlığı gerekse olumsuz etkileri göz önünde bulundurulduğunda, bilimsel açıdan araştırılmasının ilgili politikaların geliştirilmesi ve psikolojik müdahale hususunda önem teşkil edeceği düşünülmektedir.

Literatürde flört şiddetinin toplumsal cinsiyet rolleri ile olan ilişkisine işaret edilmektedir. Ataerkil toplumsal yapının etkisiyle bazı kısıtlama ve kıskançlık gibi davranışların sevgi ifadesi olarak görülmesi şiddetin normalleşmesine ve mağduriyet farkındalığının gelişmemesine neden olmaktadır (Akcan, 2020). Ay ve Karacan'ın (2024), toplumsal cinsiyet perspektifinden flört şiddetini anlamaya yönelik gerçekleştirdikleri araştırmada toplumsal cinsiyet rollerini benimsemenin flört şiddetine maruz kalma ve flört şiddeti uygulama açısından önemli risk faktörü olduğu tespit edilmiştir. Aynı araştırmada katılımcıların ilişkilerinde genellikle bir süre sonra partnerleri tarafından denetleyici ve kontrol edici davranışlara maruz bırakıldıkları saptanmıştır. Çoban ve ark. (2020) 348 üniversite öğrencisiyle bir çalışma gerçekleştirmiş ve erkeklerin flört ilişkilerinde uyguladıkları psikolojik şiddetin fiziksel şiddete kıyasla daha fazla kabul gördüğünü, kadınlar için ise böyle bir fark olmadığını ortaya koymuşlardır. Bu çalışmalar birlikte ele alındığında toplumsal cinsiyet temelli kalıp yargıların ve ataerkil normların flört ilişkilerinde şiddeti tanıma, algılama ve meşrulaştırma süreçlerinde kritik bir rol oynadığı görülmektedir. Erkek şiddeti söz konusu olduğunda özellikle psikolojik şiddetin çoğu zaman göz ardı edildiği veya normalleştiği, kadın şiddetinde ise algı farklılıklarının daha az belirgin olduğu anlaşılmaktadır.

Toplumsal cinsiyet rolleri, toplumun bireylerden cinsiyetine göre uymasını beklediği davranış kalıplarıdır (Ecevit, 2021). Bu roller kişilerin davranışlarını şekillendirerek, flört ilişkisi içerisindeki tutumlarını da etkileyebilmektedir. Ayrıca özyeterlik ve benlik saygısı

da hem flört şiddetiyle hem de toplumsal cinsiyet rolleri ile ilişkili olabileceği düşünülen psikoloji kavramlarıdır. Özyeterlik, kişilerin bir sorumluluğu yerine getirme inancını ifade etmektedir (Bandura, 1977a). Benlik saygısı ise, kişinin kendisini değerli görme düzeyini tanımlamaktadır (Yöyen, 2017). Bu kavramlar kişilerin kendilerini algılama biçimlerini ve kişilerarası ilişkilerindeki tutumlarını anlamada rol oynamaktadır.

Bu araştırmada toplumsal cinsiyet rolleri, flört şiddeti, özyeterlik ve benlik saygısı kavramları teorik bir çerçevede ele alınmış ve bahsedilen kavramlarla ilgili literatürde bulunan araştırmalardan söz edilmiştir. Ardından kavramlar arasında tespit edilen ilişkisel durumlar incelenmiş ve bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmıştır. Araştırmanın sonuçları bu alanlardaki teorik bilgi birikimine katkı sunmayı ve hem ilgili politikaların geliştirilmesinde hem de klinik pratikte yol gösterici olmayı amaçlamaktadır.

LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde toplumsal cinsiyet rolleri, flört şiddeti, özyeterlik ve benlik saygısı kavramları açıklanarak, araştırmanın amacı ve öneminden bahsedilmiştir.

Toplumsal Cinsiyet Roller

İnsan bedeninin cinsiyeti doğuştan gelen bir özelliktir (Bingöl, 2014). Cinsiyet, bireyin biyolojik yönüne vurgu yapmak ve genetik farkı belirtmek amacıyla kullanılan bir terimdir. Bu kapsamda cinsiyet bireyler arasındaki fiziksel farklılıklara karşılık gelmektedir (Özcan, 2012).

Toplumsal cinsiyet çeşitli kurumların uygun bulduğu şekilde kadınların ve erkeklerin bir toplumda nasıl davranmaları gerektiğini, neler yapabileceklerini ve nelere sahip olabileceklerini belirleyen normlar ve kurallar bütünü olarak ifade edilmektedir (Ecevit, 2021). Toplumsal cinsiyet biyolojik bedene yüklenen anlamların bir bütünüdür, bu nedenle cinsiyetin yalnızca biyolojik özelliklerden kaynaklandığını söylemek zordur (Ergeç & Zateri, 2020). Bourdieu'ye (2019) göre kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılık toplumsal dünyada bedenini kendisine uygulanır. Cinsiyetlere atfedilen bedensel hareketler ve yatkınlıklar, toplumsal yapılar ve kültürel normlar tarafından şekillendirilmiştir. Bu normlar ve yapılar, farklı toplumlar ve coğrafi alanlar arasında

değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin Kabil’de oluşan toplumsal yapıda erkek kamusal alanda söz sahibi iken kadın ise kamusal alandan uzaktır (Bourdieu, 2019). Bhasin’e (2003) göre toplumsal cinsiyet rolleri insan eliyle oluşturulmuş sosyokültürel bir yapı olup kadın ve erkeklere atfedilen özellikleri, tutumları ve sorumlulukları kapsamaktadır. Toplumsal cinsiyetçilik ise, erkek avantajına belirlenmiş bir hiyerarşik düzenle ilgilidir (Alptekin, 2014).

Toplumsal cinsiyet rolleri bireylerin ait oldukları toplumsal yapıda nasıl davranışlar sergileme eğiliminde olduklarını biyolojik farklılıklara dayandırmadan, yaşadıkları toplumda erkek ve kadın olarak nasıl göründükleri, nasıl algılandıkları, toplumun onlardan nasıl davranmalarını beklediğini belirleyen kalıplar olarak tanımlanmaktadır (Dökmen, 2015). Bireyler, erkeklik ve kadınlık kavramlarını yaşadıkları toplumun yapısına ve kurallarına göre öğrenmektedir. Toplumda var olan bu düşünce kalıpları ve beklentiler ataerkillik ile ilişkili olan, cinsiyetçilik içeren bir bakış açısının ürünü olarak ortaya çıkmaktadır (Demir, 2021). Bu bağlamda bireyler toplumsal cinsiyet rollerini benimseyerek kimliklerini şekillendirmektedir. Örneğin çocuk için belirlenen yaşam tarzı, elbiseler, oyuncaklar, çocuğun aile ve çevresi içinde sevilme derecesi ve şiddeti, çocuk için uygun olan ve olmayan davranış biçimleri, çocuğun ileride sahip olacağı meslek seçimi gibi durumlar toplumsal hayata özgü inşa biçimine örnek olarak gösterilebilir (Vatandaş, 2007). Buna göre çocuklar yaşamlarının ilk yıllarından itibaren toplumun bireylerden beklediği davranışlarını gözlemler, bu gözlemleriyle cinsiyet sınıflandırmaları elde eder ve dünyayı kendi düşüncelerinde oluşan çerçevede değerlendirirler (Bahtiyar Saygan & Pekel Uludağlı, 2021). Tarihte sosyokültürel süreçlerle oluşmuş cinsiyet özelliklerinde kadınlara hep pasif, sakınan, korunan roller verildiği görülmektedir (Bingöl, 2014). Bireyin içinde bulunduğu toplumsal yapı genel olarak bireylerden cinsiyetlerine uygun davranmalarını beklerken aynı zamanda bu davranış kalıplarının oluşması ve benimsenmesi için de baskı uygulamaktadır. Buna göre bu kalıp yargılarını benimseyen erkekler ait olduğu toplumlarda kadın kalıp davranışı sergilemekten korkmaktadır (Çelik, 2008).

Toplumsal cinsiyet oluşurken ailenin ve diğer çevresel özelliklerin büyük bir etkisi söz konusudur (Yağan Güder & Güler Yıldız, 2016). Toplumsal cinsiyetin temelleri ilk olarak aile içi ilişkiler aracılığıyla belirlenmektedir. Bunun yanında eğitim ve öğretim süreçleri, bireylerin aile içinde öğrendikleri toplumsal cinsiyet rollerini benimsemesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bireyin sosyal çevresi, ekonomik durumu, bireyin yaşamını sürdürdüğü mekân ile çocuk için alınan bireysel oyuncaklar ve renkler toplumsal cinsiyet oluşumunu etkileyen ve belirleyen diğer önemli faktörlerdir. Bu faktörler bireyin toplumsal cinsiyet kimliğinin oluşumuna katkı sağlamaktadır (Kaya, 2019).

Toplumsal cinsiyetin oluşum sürecinde aile, eğitim, sosyal çevre ve ekonomik koşullar gibi faktörler sadece bireyin kimliğini şekillendirmekle kalmayıp onun ilişkilerdeki tutumlarını, güç dengelerini algılayış biçimini ve olası şiddet davranışlarına yönelik yaklaşımını da etkiler, bu durum toplumsal cinsiyet rolleri ile flört ilişkilerinde gözlemlenen şiddet eğitimleri arasındaki bağlantıyı anlamak açısından önemlidir.

Flört Şiddeti

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti geniş kapsamlı sonuçları olan önemli bir halk sağlığı sorunu olarak tanımlamaktadır (WHO, 2002). Şiddetin biçimlerinden biri de flört şiddetidir. Flört şiddeti özellikle ergenlerin romantik ilişkisi sırasında karşılaştığı çeşitli istismar içerikli davranışları ifade eden bir kavramdır (Lu ve diğerleri, 2020). Bu istismarcı davranışlar fiziksel, cinsel, psikolojik şiddet alanlarını ve ısrarlı takibi kapsamaktadır (Kast ve diğerleri, 2016). Flört şiddetinin gerek yüksek yaygınlık oranlarından gerek gençler üzerindeki olumsuz etkilerinden dolayı önemli bir halk sağlığı sorunu olduğu belirtilmektedir (Basile ve diğerleri, 2020). Wincentak ve ark. (2017) bir meta-analiz çalışması gerçekleştirerek ergenlerin önemli bir kısmının fiziksel ve cinsel flört şiddetine maruz kaldığını göstermiştir. Flört şiddetinin gençler için dikkate değer olumsuz fiziksel ve zihinsel sağlık sonuçları olduğu gibi madde kullanımı ve yüksek riskli davranışların da ihtimalini arttırmaktadır (Manganello, 2008). Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda flört şiddetinin yaygınlık, belirleyiciler, ilişkili olduğu özellikler ve olumsuz sonuçları bakımından araştırılması önem teşkil etmektedir. Ayrıca

literatür flört şiddetinin karmaşıklığını ve ciddiyetini vurgulayarak bu sorununu ele almak için gereken erken tespit, önleme ve müdahale etme girişimlerine yönelik ihtiyaca işaret etmektedir (Wolitzky-Taylor ve diğerleri, 2008).

Çeşitli araştırmalar toplumsal cinsiyet rollerinin romantik ilişkilerdeki tutumlar üzerindeki etkisini araştırmış ve geleneksel cinsiyet normları ile flört şiddeti arasında gözlemlenen ilişkiye vurgu yapmıştır (Foshee ve diğerleri, 1998; Lichter & McCloskey, 2004; Temple & Freeman Jr, 2011). Yapılan bir çalışmada, toplumsal cinsiyet temelli kalıp yargılar ve ataerkil normların flört ilişkilerinde şiddetin tanınması, algılanması ve meşrulaştırılmasında önemli rol oynadığı ve özellikle erkek şiddetinde psikolojik şiddetin normalleşerek mağduriyet farkındalığını azalttığı belirtilmiştir (Öztürk Miroğlu & Aydın Yeral, 2024). Bazı araştırmalar ise, özyeterlik ile flört şiddeti arasındaki ilişkileri araştırmış ve flört şiddetinde özyeterliliğin önemli rolünün altını çizmiştir (Kelly ve diğerleri, 2009; O'Brien ve diğerleri, 2021; Shorey ve diğerleri, 2008). Van Ouytsel ve diğerleri (2017) flört şiddeti deneyiminin düşük özsayı ile bağlantılı olduğunu bulmuştur. Dossil ve ark. ise (2020) benlik saygısının flört şiddeti için bir yordayıcı faktör olduğunu ve hem şiddeti uygulayanların hem de maruz kalanların daha düşük öz saygı düzeyine sahip olduğunu belirtmiştir. Bahsedilen araştırmalar toplumsal cinsiyet rollerinin, özyeterliliğin ve benlik saygısının gençlerin flört ilişkilerindeki tutumlarına olan etkisini kabul ederek, şiddeti önleme ve müdahale etme girişimlerinde bu faktörleri ele almanın öneminin altını çizmiştir.

Özyeterlik

Bandura'ya göre (1977a) özyeterlik kişinin belirli bir görevi tamamlayabileceğine, bir performansı gerçekleştirebileceğine veya bir problemi çözebileceğine yönelik inanç olarak tanımlanmaktadır. Ona göre özyeterlik değerlendirmeleri bireylerin motivasyon seviyeleri ile yakından ilişkilidir (Başerer Berber & Karakuş Umar, 2022). Çoğunlukla algılanan davranış kontrolü veya algılanan yeterlilik ile eş anlamlı kullanılmaktadır (Teixeira ve diğerleri, 2015). Özyeterlik davranış değişikliğini, performans başarısını ve belirsizliğin üstesinden gelme becerisini etkilediğinden dolayı önemli görülmektedir

(Gyllén ve diğerleri, 2019). Özyeterlik hem kişinin performans standardına ulaşma konusundaki inancını temsil etmekte hem de hem de stresli durumlarla başa çıkma yetisine olan inancını ifade etmektedir (Kodden, 2020). Yani kişinin yalnızca bir görevi başarıyla gerçekleştirebileceğine yönelik inancına değil, aynı zamanda çok çeşitli zorlayıcı taleplerle baş edebilme yeterliliğine yönelik inancına da atıfta bulunan pozitif bir özellik olarak ele alınmaktadır (Luszczynska ve diğerleri, 2005).

Özyeterlik ve toplumsal cinsiyet rolleri ile ilişkili çalışmaları incelemek amacıyla Buchanan ve Selmon'ın (2008) toplumsal cinsiyet rolü tutumlarının özyeterlik üzerindeki etkisini araştırdıkları çalışma gözden geçirilmiştir. Çalışma-toplumsal cinsiyet rolü tutumlarının özyeterlik üzerinde bir etkisi olduğunu ve özyeterlik inançlarını şekillendirmede önemli bir rol oynadığını göstermiştir. Konuyla alakalı olarak Yayı ve Düşmez (2016) üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet tutumları ile atılganlık düzeyi arasındaki ilişkiyi değerlendirmiştir. Çalışmanın bulguları toplumsal cinsiyetle ilgili tutumların, bireylerin kendilerini ifade edebilme kabiliyetlerini, dolayısıyla özyeterlik düzeylerini etkilediğini göstermektedir.

Özyeterlik ve benlik saygısı ile ilişkili çalışmalar incelendiğinde Maddy ve ark. (2015) özyeterlik ile benlik saygısının farklı yapılar olduğunu ifade etmiştir. Geng ve ark. ise (2011) özyeterlik ile benlik saygısının kesin bir ilişkiye sahip olmadığını öne sürmüştür. Fakat Szpitalak ve Polczyk (2021), Bonsaksen ve ark. (2015), El-Etreby ve ark. (2024) ise benlik saygısı ile özyeterlik arasında güçlü ilişkiler saptamış ve bu yapılar arasında çeşitli ortak özellikler olduğunu savunmuştur. Özyeterlik ile benlik saygısı arasındaki bağlantının araştırılması bireyin kendine ilişkin değer algısı ile yaşamın farklı alanlarındaki başarı beklentisinin nasıl karşılıklı olarak etkileşim içinde olabileceğini anlamak açısından önemlidir.

Benlik Saygısı

Benlik, kişinin toplum içerisindeki deneyimlerinin ve sosyal etkileşimlerinin bir sonucu olarak oluşmaktadır (Mead, 2017). Bu bağlamda, benliğin şekillenmesi, bireylerin sosyal çevresiyle oluşturduğu ilişkiler ve bu

ilişkilere bağlı olarak edindikleri roller üzerinden sürekli bir dönüşüm içindedir. Benlik saygısı ise bireylerin kendi benlikleri ile ilgili inançlarını ve duygularını kapsamaktadır. Benzer durumlarda, her kişinin kendini başka değerlendiriyor olması kişinin kendisine yönelik değerlilik algısı ile alakalı olmaktadır (Selçuk, 2021).

Benlik saygısı, bireyin kendini değerlendirmesinin bir sonucudur (Yöyen, 2017). Benlik saygısı bireyin kendisini ötekilerden daha üstte gördüğü anlamına gelmemektedir. Bireylerin kendisine yönelik bütüncül bir değerlendirmesini ifade etmektedir. Benliğini, var olan hali ile kabullenip, istediklerini kendi potansiyeline ve koşullarına uyumlu şekilde belirleyebilen kişi, olduğu kişi ile olmayı istediği kişi arasında çelişki yaşamayacaktır (Sevim & Artan, 2021). Bireyin bulunduğu sosyal sınıfın kendisine atfetmiş olduğu rolleri, değerleri ve sorumlulukları benimsemesi, benlik saygısını olumlu yönde etkilemektedir. Bu bağlamda benlik saygısı, bireyin kendisine verdiği değeri nasıl anlamlandırıldığı şeklinde açıklanabilir. Kişinin benlik saygısı, bağlı olduğu sosyal sınıf ve kendini değerlendirdiği sosyal kimlikle ilişkili olarak oluşmaktadır (Çaylak, 2023).

İnsanlar, özellikleri halihazırda belirli olan bir toplum içerisine doğmakta ve bu toplum içerisinde sosyalleşerek var olan normları öğrenip içselleştirmektedirler (Ayçiçek, 2020). Bu durum, toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında içselleştirdikleri öğretilerle kendilerine olan saygılarını nasıl algıladıklarını da şekillendirmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri ve benlik saygısı ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, kimi çalışmalar (Akyol Güner ve diğerleri, 2025; Kling ve diğerleri, 1999) bu iki değişken arasındaki ilişkiye işaret etmekte, kimi çalışmalar ise (Schwartz & Tylka, 2008) bu ilişkiden ziyade farklı bireysel faktörlerin daha önemli role sahip olduğunu belirtmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencisi olan gençlerin toplumsal cinsiyet algısı, flört şiddeti tutumları, özyeterlik, benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkileri belirlenmek ve toplumsal cinsiyet algısı, özyeterlik, benlik saygısının flört şiddeti tutumları üzerindeki etkisini incelenmesidir. Ayrıca toplumsal cinsiyete yönelik algının ve flört şiddetine yönelik tutumların cinsiyete göre değişiklik gösterip göstermediğini araştırmak da çalışmanın bir diğer hedefidir.

Bu bağlamda çalışmanın araştırma sorusu şu şekildedir:

1) Flört şiddeti tutumları üzerinde toplumsal cinsiyet algısı, özyeterlik ve benlik saygısının etkisi var mıdır?

Araştırmanın hipotezleri ise şu şekildedir:

H₁: Flört şiddeti tutumları ve toplumsal cinsiyet algısı anlamlılık gösteren bir ilişkiye sahiptir.

H₂: Flört şiddeti tutumları ve benlik saygısı anlamlılık gösteren bir ilişkiye sahiptir.

H₃: Flört şiddeti tutumları ve özyeterlik anlamlılık gösteren bir ilişkiye sahiptir.

H₄: Flört şiddetine yönelik tutumlar cinsiyete göre değişiklik göstermektedir.

H₅: Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik algı cinsiyete göre değişiklik göstermektedir.

H₆: Toplumsal cinsiyet algısı ve benlik saygısı anlamlılık gösteren bir ilişkiye sahiptir.

H₇: Toplumsal cinsiyet algısı ve özyeterlik anlamlılık gösteren bir ilişkiye sahiptir.

H₈: Benlik saygısı ve özyeterlik anlamlılık gösteren bir ilişkiye sahiptir.

Toplumsal cinsiyete yönelik algının flört şiddeti konusundaki tutumlarla olan ilişkisini incelemenin cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve önleyici şiddet çalışmalarını geliştirmek bakımından önemli olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda, klinik psikologların da bireylerin cinsiyet rolleriyle ilgili algılarını ve bu algıların şiddet davranışlarını nasıl etkilediğini anlamaları, bireysel ve toplumsal müdahaleler için bir temel oluşturabilir. Flört şiddetine ilişkin tutumlarla bireylerin özyeterlik ve benlik saygısı düzeyleri arasındaki bağlantı, şiddetin kaynağını anlamak, bu tür davranışları önleyici stratejiler geliştirmek, kişilerarası ilişkilerde sağlıklı normların ve değerlerin geliştirilmesine katkı sağlamak açısından önemlidir. Bu bağlantıları anlamak eğitim ve bilinçlendirme programlarının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca klinik açıdan psikolojik destek programlarının geliştirilmesi ve terapötik müdahalelerin bireyselleştirilmesi için de kullanılabilirliği düşünülmektedir.

Toplumsal cinsiyete yönelik algı ile özyeterlik ve

benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişki, gençlerin cinsiyet rollerini algılama biçimlerinin kendi beceri ve değerlerine olan inançlarına nasıl yansıdığını göstermektedir. Bu ilişkiyi incelemek, bireylerin kişisel gelişimlerini destekleyici programların tasarlanmasına katkı sağlayacaktır. Özyeterlik düzeyleri ile benlik saygısı arasındaki ilişki, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimlerine yönelik destek programlarının nasıl tasarlanabileceğine dair yol gösterici olabilecektir. En nihayetinde tüm bu bulguların literatüre teorik katkısının yanı sıra, ilgili stratejilerin geliştirilmesi hususunda da fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu araştırma bir nicel araştırma yöntemi olan kesitsel, ilişki tarama modelinden faydalanılmıştır.

Örneklem

Bu araştırmanın katılımcıları İstanbul'da bulunan iki vakıf üniversitesinin 2023-2024 eğitim ve öğretim yılının Bahar döneminde kayıtlı olan öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Kolayda örnekleme araştırmacının ulaşabildiği ve çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden bireylerden oluşan bir örnekleme yöntemidir (Altındaş & Ergin, 2018). İki üniversitenin seçilmesinde araştırmacıların bu kurumlarla akademik bağlantılarının bulunması, veri toplama izninin hızlı sağlanabilmesi ve öğrenci profillerinin araştırma konusuna uygun olduğunun düşünülmesi etkili olmuştur. Analizlerin gerçekleştirilmesi için gereken örneklem büyüklüğü GPower 3.1 programı aracılığıyla sorgulanmış ve hesaplanan sayının üzerinde bir örneklem büyüklüğü oluşturulmuştur. Araştırmaya 230 kişinin katılımı sağlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri kişisel bilgileri sorgulayan form, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (Altınova & Duyan, 2013), Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (Terzioğlu ve diğerleri, 2016), Genel Özyeterlik Ölçeği (Yıldırım & İlhan, 2010) ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (Çuhadaroğlu, 1986) aracılığıyla elde edilmiştir.

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ), beşli

Likert tipindedir ve 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin 10'u olumlu, 15'i ise olumsuz ifadedir. Olumsuz maddeler ters yönde hesaplanmaktadır. Ölçeğin orijinal araştırmasında Cronbach Alpha katsayısı 0.87 değerinde hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısının 0.90 olduğu belirlenmiştir.

Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ), beşli Likert tipindedir ve yirmi sekiz maddeyi içermektedir. Ölçekteki 23 madde ters puanlanmaktadır. Ölçeğin orijinal çalışmasında Cronbach Alpha katsayısı 0.91 değerinde hesaplanmıştır. Bu çalışmada Cronbach Alpha katsayısı 0.86 değerinde gözlemlenmiştir.

Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ), beşli Likert formatındadır ve on yedi maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerin 11'i ters puanlanmaktadır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanmasında Cronbach Alpha katsayısı 0.80 değerinde hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı 0.87 değerinde saptanmıştır.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ), orijinali M. Rosenberg tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Kısa form olarak Türkçe'ye dördümlü Likert formatında, 10 maddelik ve maddelerinin 5'i olumsuz olacak biçimde uyarlanmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında Cronbach Alpha katsayısının 0.75 değerinde olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha katsayısı 0.85 değerinde hesaplanmıştır.

Araştırma Süreci

Araştırmanın yürütülmesi için gerekli Etik Kurul Onayı İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'ndan 07.03.2024 tarihinde 2024/03 karar numarası ile alınmıştır. Etik onayının ardından veri toplama araçları Google Forms platformuna aktarılmış ve çevrimiçi katılımı mümkün kılmak amacıyla bir bağlantı oluşturulmuştur.

Veri toplama süreci araştırmacının erişim kolaylığı ve kurumsal izin süreçlerinin hızlı tamamlanabilmesi nedeniyle başlangıçta İstanbul'da bulunan iki vakıf üniversitesinden başlatılmıştır. Hazırlanan bağlantı Mart-Nisan 2024 tarihleri arasında bu iki üniversitede görev yapan öğretim elemanlarına iletilmiş ve bu öğretim elemanlarından bağlantıyı öğrencileriyle paylaşmaları istenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrenciler bağlantıyı

kendi sınıflarındaki arkadaşlarına da ileterek veri toplama sürecine katkıda bulunmuştur.

Bağlantıyı açan katılımcılar öncelikle Bilgilendirilmiş Onam Formu ile karşılaşmış ve bu formu onayladıklarından itibaren veri toplama sürecine dahil edilmişlerdir. Bu yöntem ile araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalı olması güvence altına alınmıştır.

Analiz

Araştırmadaki istatistiksel analizler SPSS 23.0 aracılığıyla yapılmıştır. Kişisel bilgi formundaki sorular için frekans analizi ve betimleyici istatistikler kullanılmıştır.

Verilerin normal dağılımına eğiklik (TCAÖ: 0.07, FŞTÖ: 0.44, GÖÖ: -0.39, RBSÖ: -0.11) ve basıklık (TCAÖ: -0.59, FŞTÖ: -0.05, GÖÖ: 0.04, RBSÖ: -0.60) değerleri incelenerek karar verilmiştir. -1.5 ile +1.5 değerleri arası normal dağılım olarak değerlendirilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Değerlerin normal dağılım aralığında gözlemlenmesi sebebiyle parametrik testler kullanılmıştır. Cinsiyete göre toplumsal cinsiyete yönelik algıda veya flört şiddetine yönelik tutumlarda farklılık olup olmadığını anlamak amaçlı Bağımsız Örneklem T Testinden, tüm değişkenler arasındaki ilişkileri anlamak amaçlı ise Pearson Korelasyon Testinden yararlanılmıştır (Can, 2013). Korelasyon katsayılarını yorumlanırken aralıklar 0.10-0.29 düşük, 0.30-0.49 orta, 0.50 ve üstü yüksek şeklinde değerlendirilmiştir (Cohen, 1988). Flört şiddeti tutumları etkileyen değişkenleri incelemek amacıyla veri setinin regresyon varsayımlarını karşıladığı tespit edildikten sonra, Çoklu Regresyon işlemi gerçekleştirilmiştir (Can, 2013). Veri toplama araçlarının bu araştırmadaki güvenilirliği Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ile incelenmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmanın katılımcılarının yaş ortalaması 22.17'dir (16-52, $SS=6.38$). Katılımcıların diğer demografik verileri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1 Demografik Veriler

		n	%
Cinsiyet	Kadın	115	50
	Erkek	115	50
Eğitim Durumu	Ön lisans	159	60.1
	Lisans	61	26.5
	Yüksek Lisans	10	4.3
Medeni Durum	Bekar	132	57.4
	İlişkisi var (flört, nişanlılık gibi)	80	34.8
	Ayrılmış/boşanmış	5	2.2
Çalışma Durumu	Evli	13	5.7
	Çalışıyor	112	48.7
	Çalışmıyor	118	51.3

Demografik veriler dışında katılımcıların şiddet davranışı uygulama ya da maruz kalma durumları da ayrıca incelenmiştir. Buna göre %27.4'ü (n=63) daha önce aile bireyleri tarafından uygulanan fiziksel, psikolojik, ekonomik veya cinsel şiddete maruz kaldıklarını belirtmiştir. Romantik ilişkilerindeki fiziksel, psikolojik, ekonomik veya cinsel şiddet durumları sorulduğunda, katılımcıların %17.8'i (n=41) romantik ilişkilerinde daha önce şiddete maruz kaldıklarını, %11.3'ü (n=26) ise daha önce şiddet uyguladıklarını ifade etmiştir.

Kadın ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik algısı ve flört şiddetine yönelik tutumlarının farklılaşp farklılaşmadığını anlamak için gerçekleştirilen Bağımsız

Örneklem T Testine göre, toplumsal cinsiyete yönelik algının ($t=8.95, p<0.001$) ve flört şiddeti tutumlarının ($t=4.36, p<0.001$) cinsiyete göre farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Bu fark kadınların ortalamasının erkeklerden yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Yani kadınların olumlu toplumsal cinsiyet algısı daha yüksektir ve flört şiddetini erkeklere kıyasla meşru görmemektedirler. İlgili bilgilerin detayları Tablo 2’de ifade edilmiştir.

Tablo 2 Cinsiyete Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Flört Şiddeti Tutumları

	Grup	N	\bar{x}	SS
Toplumsal Cinsiyet Algısı	Kadın	115	84.82	12.55
	Erkek	115	67.51	16.51
Flört Şiddeti Tutumları	Kadın	115	98.99	10.70
	Erkek	115	91.07	16.27

Toplumsal cinsiyet algısı, flört şiddeti tutumları, özyeterlik ve benlik saygısı arasındaki ilişkileri anlamak nedeniyle gerçekleştirilen Pearson Korelasyon işlemi, toplumsal cinsiyet algısı ile flört şiddeti tutumlarının pozitif yönde, yüksek düzeyde olan ve anlamlılık gösteren bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Toplumsal cinsiyet algısının, özyeterlik veya benlik saygısı ile anlamlılık gösteren ilişkilere sahip olmadığı saptanmıştır. Flört şiddeti tutumları ile benlik saygısının pozitif yönde ve anlamlılık gösteren düşük bir ilişkiye sahip olduğu tespit edilirken, flört şiddeti tutumları ile özyeterlik arasında anlamlılık gösteren bir ilişki tespit edilmemiştir. Özyeterliğin benlik saygısı ile pozitif yönde, yüksek düzeyde olan ve anlamlılık gösteren bir ilişkiye sahip olduğu saptanmıştır. İlgili testlerin bulguları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3 Toplumsal Cinsiyet Algısı, Flört Şiddeti Tutumları, Özyeterlik ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

	Toplumsal Cinsiyet Algısı	Flört Şiddeti Tutumları	Özyeterlik
Flört Şiddeti Tutumları	.52***		
Özyeterlik	-.05	.07	
Benlik Saygısı	.12	.14*	.54***

* $p<.05$, ** $p<.01$, *** $p<.001$

Flört şiddeti tutumlarının üzerinde etkisi olan değişkenleri anlamak amacıyla yapılan çoklu regresyonda bağımsız

değişkenler olarak toplumsal cinsiyet algısı, özyeterlik ve benlik saygısı analize alınmıştır. Yapılan regresyon analizi %27.2 varyans açıklamıştır (*Düzeltilmiş* $R^2=0.26$). Sonuçlar modelin genel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir ($F=27.89, p<0.001$). Modele anlamlı katkıda bulunan tek değişkenin toplumsal cinsiyet algısı olduğu tespit edilmiştir. Toplumsal cinsiyet algısının, flört şiddeti tutumları üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4 Toplumsal Flört Şiddeti Tutumları İçin Regresyon Analizi

	β	p	%95 Güven Aralığı
Toplumsal Cinsiyet Algısı	.43	<.001	(.33, .52)
Özyeterlik	.05	.52	(-.10, .19)
Benlik Saygısı	.07	.47	(-.12, .26)

SONUÇ

Araştırma grubunun demografik özellikleri incelendiğinde grubun yarısının kadın, yarısının ise erkek katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Bu oran her iki cinsiyete de eşit derecede ulaşılması ve iki cinsiyetin de araştırmaya eşit derecede ilgi göstermesiyle açıklanabilir. Benzer şekilde çalışan ve çalışmayan öğrenci sayısının da birbirine yakın oranlarda olduğu görülmektedir. Ön lisans öğrencilerinin araştırma grubunun çoğunluğunu oluşturması ön lisans sınıflarının daha kalabalık olması ve bu öğrencilere daha fazla ulaşılmış olunması ile açıklanabilir. Katılımcıların çoğu bekar olduğunu belirtmiştir. Araştırmanın örneklemini genç üniversite öğrencilerinden oluştuğu için, bekar katılımcı oranının yüksek olması araştırma öncesinde de öngörülen bir durum olmuştur.

Katılımcıların üçte birine yakını daha önce bir aile bireyi tarafından kendisine fiziksel, psikolojik, ekonomik veya cinsel şiddet uygulandığını belirtmiştir. Bu oran toplumdaki aile içi şiddetin yaygınlığını göstermesi açısından dikkat çekici olmuştur. Katılımcıların neredeyse beşte biri romantik ilişkilerinde şiddete maruz kaldıklarını, onda biri ise romantik ilişkilerinde şiddet uyguladıklarını belirtmiştir. Bu bulgu ise romantik ilişkilerde şiddetin varlığına ve yaygınlığına dikkat çekmektedir. Hem aile içi şiddet hem romantik ilişkilerde yaşanan şiddet, gerek bireyler üzerindeki uzun süreli etkileri, gerek toplum ruh sağlığı

bakımından olumsuz etkileri düşünüldüğünde, önemli bir sosyal soruna işaret etmektedir. Bu sebeple önlenmesi gereken bir sorun olarak ele alınmalıdır.

Araştırma sorusu 1'i aydınlatmak amacıyla yapılan analiz sonucunda toplumsal cinsiyet algısının bireylerin flört şiddeti konusundaki tutumlarını şekillendiren önemli bir psikososyal faktör olduğu görülmektedir. Literatürdeki çalışmalar da benzer şekilde, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel algıların şiddet içeren ilişki dinamiklerini pekiştirdiğine işaret etmektedir (Ay & Karacan, 2024; Çoban ve diğerleri, 2020; Foshee ve diğerleri, 1998; Lichter & McCloskey, 2004; Öztürk Miroğlu & Aydın Yeral, 2024; Temple & Freeman Jr, 2011). Ancak, özyeterlik ve benlik saygısının modele anlamlı bir katkı sunmaması dikkat çekicidir. Bu durum bireysel özelliklerden ziyade daha geniş toplumsal faktörlerin bu tür tutumlar üzerinde etkili olabileceğini göstermektedir.

Bu sebeple kültürel normlar ve şiddetin sosyal bağlamı gibi daha geniş faktörleri de incelemenin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Flört şiddetine yönelik tutumlar ile toplumsal cinsiyete yönelik algının anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunun saptanması sonucu Hipotez 1 doğrulanmış ve bulgular literatür ile tutarlılık göstermiştir (Ay & Karacan, 2024; Çoban ve diğerleri, 2020; Foshee ve diğerleri, 1998; Lichter & McCloskey, 2004; Öztürk Miroğlu & Aydın Yeral, 2024; Temple & Freeman Jr, 2011). Toplumsal cinsiyet algısı, kadın ve erkek davranışlarının içselleştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Örneğin toplumsal cinsiyet rolleri, ataerkil sistem içinde erkeğin baskın olmasını bekler, bu da erkeklerin ilişkilerinde kontrolcü ve şiddet gösterme eğiliminde olmasına neden olabilir. Bu haliyle toplumsal cinsiyet algısı ilişkilerdeki davranışları ve beklentileri de şekillendirmektedir. Ataerkilliğin içinde bireylerin uyması gereken davranışlar, flört şiddeti riskini arttırabilmektedir. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet algısıyla flört şiddeti tutumları arasındaki ilişki bu bağlamda açıklanabilir.

Flört şiddetine yönelik tutumlar ile benlik saygısının anlamlılık gösteren bir ilişkiye sahip olduğunun saptanmasıyla Hipotez 2 doğrulanmıştır. Bu sonuç literatürdeki bulgularla da tutarlıdır (Dossil ve diğerleri,

2020; Van Ouytsel ve diğerleri, 2017). Benlik saygıları daha düşük olan kişiler yetersizlik ve değersizlik hislerinden kaynaklı flört ilişkilerinde kontrolcü olma eğilimi gösterebilmektedir. Buna bağlı olarak bireyler şiddet eğilimi göstererek bu yetersizlik hissini bastırmaya çalışabilmektedir. Ancak bireyin düşük benlik saygısına sahip olması tam tersi bir şekilde daha kolay kurban olmasına da neden olabilmektedir (Bolivar-Suarez ve diğerleri, 2022; Murray ve diğerleri, 2000).

Flört şiddeti tutumlarının özyeterlik ile ilişkili olmadığını gözlemlenmesiyle Hipotez 3 doğrulanmamıştır. Literatürde flört şiddeti tutumları ile özyeterlik arasındaki ilişkiye vurgu yapan çalışmalar olsa da (Kelly ve diğerleri, 2009; O'Brien ve diğerleri, 2021; Shorey ve diğerleri, 2008) bu araştırmanın bulguları, özyeterliliğin bazı durumlarda önemli olduğunu ancak başka değişkenlerin (örneğin, toplumsal cinsiyet algısı gibi) flört şiddeti tutumları üzerinde daha doğrudan ve anlamlı bir etkisi olabileceğini düşündürmektedir.

Flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyete yönelik algının cinsiyete göre farklılaştığı, bu farkın kadınların daha yüksek düzeyde olumlu toplumsal cinsiyet algısına sahip olmaları ve flört şiddetini meşru görmemeleriyle ilgili olduğu saptanmasıyla Hipotez 4 ve 5 doğrulanmıştır. Bu durum sosyal öğrenme teorisi ile ilişkilendirilebilir. Sosyal öğrenme teorisine göre şiddet çocuklukta gözlemlenerek öğrenilebilmektedir (Bandura, 1977b). Ailede içi şiddet çoğunlukla erkekler tarafından kadınlara uygulandığı için erkek çocuklar yetişkinliklerinde şiddeti dışsallaştırarak ilişkilerine yaymaktadırlar. Kadınların flört şiddetini meşrulaştırmamaları sosyal öğrenme teorisine de açıklanabilir. Ayrıca kadınların toplumsal cinsiyet algısının olumlu olmasının nedeni, toplumun kadınlara atfettiği rollerin daha kısıtlayıcı olmasından ve kadınların şiddete maruz kaldıkları özellikleri içermesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik algının benlik saygısı ve özyeterlik ile anlamlı ilişkilere sahip olmadığını gözlemlenmesiyle Hipotez 6 ve 7 doğrulanmamıştır. Bu sonuç literatürdeki bazı bulgular ile (Akyol Güner ve diğerleri, 2025; Buchanan & Selmon, 2008; Kling ve diğerleri, 1999; Yayıcı & Düşmez, 2016)) çelişkili olsa

da araştırmadan elde edilen bulgular çeşitli şekillerde ele alınabilir. Özyeterlik kişilerin bir sorumluluğu yerine getirme konusundaki güvenlerini ifade etmektedir (Bandura, 1977a). Benlik saygısı kavramının anlamı, kişinin kendisini ne düzeyde yeterli ve değerli gördüğü olarak ele alınmaktadır (Yöyen, 2017). Toplumsal cinsiyet algısı ise toplumsal normlar ve beklentilerdir (Dökmen, 2015). Buna göre özyeterlik, benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet algısının her zaman birbirleri ile doğrudan bir ilişkisi olmayabilir. Yaşam tecrübeleri, kişilik, eğitim düzeyi gibi bireysel farklılıklar ve kültürel farklılıklar toplumsal cinsiyet algısında değişkenliğe neden olabildiği gibi özyeterlik ve benlik saygısı üzerinde de değişkenlik gösterebilmektedir (Schwartz & Tylka, 2008). Bu sebeplerle bu araştırmada özyeterlik ve benlik saygısının, toplumsal cinsiyet algısı ile ilişki olmadığı bulgusuna varılmış olunabilir. Nitekim literatürde bu sonuca varan çeşitli araştırmalar da bulunmaktadır.

Özyeterlik ve benlik saygısının anlamlılık gösteren ilişkiye sahip olduğunun bulgulanmasıyla Hipotez 8 doğrulanmıştır ve bu sonuç literatürdeki bazı bulgularla tutarlılık göstermiştir (Szpitalak & Polczyk, 2021). Bu sonuç özyeterlik ile benlik saygısının benzer özellikleri ölçen ve birbirlerini besleyen yapılar olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Sonuç olarak flört şiddetine yönelik tutumları etkileyen tek değişkenin toplumsal cinsiyet rolleri olduğu görülmektedir. Flört şiddetine yönelik tutumlar ile diğer değişkenler arası ilişkiler incelendiğinde de toplumsal cinsiyet rollerine yönelik algının en yüksek ilişkiye sahip değişken olduğu, ardından benlik saygısının geldiği, özyeterlik ile anlamlı bir ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. Flört şiddetine yönelik tutumlar ile toplumsal cinsiyet rollerine yönelik algı arasındaki ilişki, cinsiyet normları ve şiddet arasındaki karmaşık bağlantıya vurgu yapmaktadır. Bu ilişki toplumsal cinsiyet normlarının bireylerin şiddet davranışlarına yönelik tutumlarını nasıl şekillendirdiğine işaret etmektedir. Elde edilen sonuca göre toplumsal cinsiyet algısı bireylerin şiddeti kabul etme veya ona karşı durma eğilimlerini etkilemektedir. Dolayısıyla

eğitim programları, bilinçlendirme çalışmaları gibi planlamalar aracılığıyla cinsiyet eşitliğinin ve sağlıklı ilişkilerin teşvik edilmesi önem taşımaktadır. Özellikle okullarda ve üniversitelerde düzenlenecek seminerler ve atölye çalışmaları aracılığıyla bu tür uygulamalara yer verilmesinin öğrencilere doğrudan ulaşılması ve farkındalıklarının artırılması açasından faydalı olacağı düşünölmektedir. Aynı zamanda klinik psikologların şiddet döngüsünün kırılmasına yönelik stratejiler geliştirebilmesi ve müdahale programları tasarlayabilmesi adına da önem teşkil etmektedir. Flört şiddetine yönelik tutumlar ile benlik saygısı arasındaki ilişki ise gençlerde benlik saygısının arttırılmasının şiddetin önlenmesi hususunda potansiyel bir koruyucu faktör olabileceğine işaret etmektedir. Benlik saygısını destekleyici bireysel ve grup temelli terapötik müdahalelerin bu noktada önemli bir rol oynayabileceği düşünölmektedir. Ayrıca özyeterlik ile benlik saygısı arasındaki ilişki, özyeterlik hissinin güçlendirilmesinin gençlerin kendi kararlarını ve ilişkilerini daha sağlıklı bir şekilde yönetmelerine yardımcı olabileceğini düşöndürtmektedir. Bu bulguların gençlik dönemindeki eğitim ve destek programlarının tasarımında ve uygulanmasında, ailelere ve topluma yönelik bilinçlendirme çalışmalarında rol oynayabileceği düşünölmektedir. Aynı zamanda klinik psikologlara böylesi durumlarda özgüven ve kişisel güçlendirme stratejilerine yönelik müdahalelerde bulunması açasından fikir verebileceği düşünölmektedir.

Flört şiddetinin yaygınlığı ve olumsuz etkileri göz önünde bulundurulduğunda, ilerleyen çalışmalarda belirleyicileri, ilişkili olduğu diğer özellikler ve olumsuz sonuçları açasından araştırılması ilgili politikaların geliştirilmesi bakımından önem teşkil etmektedir. Ayrıca daha geniş bir örneklem üzerinde farklı değişkenlerin analizlere dahil edilmesi, kültürel farklılıklara yer verilmesi ve boylamsal çalışmaların yapılması faydalı olacaktır. Son olarak, araştırma sonuçlarının sadece akademik çalışmalarda ve klinik pratikte değil, aynı zamanda sosyal politika geliştirme süreçlerinde de kullanılabilmesi ve toplumsal farkındalık yaratmaya yönelik kampanyalarda katkı sağlayabileceği düşünölmektedir.

KAYNAKLAR

- Akcan, G. (2020). Flört şiddeti: Psikopatolojik bir değerlendirme. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 72-87.
- Akyol Güner, T., Açıköz, G. N., Palabaş, N., & Çoban, M. (2025). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutumlarının benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet algıları ile ilişkisi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 15(1), 134-141.
- Alptekin, D. (2014). Çelişik duygularda toplumsal cinsiyet ayrımcılığı sorgusu: üniversite gençliğinin cinsiyet algısına dair bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (32), 203-211. <https://izlik.org/JA26KK26SP>
- Altındış, S. ve Ergin, A. (2018). Araştırma evreni ve örnekleme. Ş. Aslan (Ed.). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* içinde (ss. 81-104). Eğitim Yayınevi.
- Altınova, H. ve Duyan, V. (2013). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(2), 9-22. <https://izlik.org/JA98YA87WD>
- Ay, G., Karacan, E. (2024). Toplumsal cinsiyet perspektifinden ergenlerin flört şiddetine yönelik görüş ve deneyimleri: Nitel bir araştırma. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi* 5(1), 19-42. <https://doi.org/10.61861/sps-hcd.1486216>
- Ayçiçek, V. (2020). *Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı, psikolojik iyi oluş ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler* (Yayın No. 623951) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Bahtiyar Saygan, B. ve Pekel Uludağlı, N. (2021). Yaşam boyu toplumsal cinsiyet rollerinin gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13(2), 354-382. <https://doi.org/10.18863/pgy.789615>
- Bandura, A. (1977a). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. (1977b). *Social learning theory*. Prentice Hall.
- Basile, K.C., Clayton, H.B., DeGue, S., Gilford, J.W., Vagi, K.J., Suargez, N.A.,... Lorwy, R. (2020). Interpersonal violence victimization among high school students; youth risk behavior survey, United States. *MMWR*, 69(1), 28. <http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.su6901a4>
- Başerer Berber, Z., ve Karakuş Umar, E. (2022). Toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve öz yeterlik ilişkisi üzerinden bir değerlendirme. *AUSBD*, 5(10), 147-156. <https://izlik.org/JA33X-Y27EC>
- Bhasin, K. (2003). *Toplumsal cinsiyet, bize yüklenen roller*. Kadınlarla Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye'de kadınlık. *Karamollaoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(3), 108-114. <https://doi.org/10.18493/kmusekad.36760>
- Bourdieu, P. (2019). *Eriş tahakküm*. Bağlam Yayıncılık.
- Bolivar-Suarez, Y., Gomez, J.A., Yanez-Penunur, L.Y., Anacona, C.A. ve Gomez, A.G. (2022). Self-esteem, body image, and dating violence in Colombian adolescents and young adults. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(13-14). <https://doi.org/10.1177/0886260521994588>
- Bonsaksen, T., Fagermoen, M.S. ve Lerdal, A. (2015). Factors associated with self-esteem in persons with morbid obesity and in persons with chronic obstructive pulmonary disease: A cross-sectional study. *Psychology, Health & Medicine*, 20(4), 431-442. <https://doi.org/10.1080/13548506.2014.959529>
- Buchanan, T., & Selmon, N. (2008). Race and gender differences in self-efficacy: Assessing the role of gender role attitudes and family background. *Sex Roles*, 58(11), 822-836. <https://doi.org/10.1007/s11199-008-9389-3>
- Can, A. (2013). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Pegem Akademi.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (2nd ed.). Erlbaum.
- Çaylak, M. (2023). Sosyal kimlik inşasında damgalanmanın rolü. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD)*, 9(18), 1-22. <https://doi.org/10.25306/skad.1232277>
- Çelik, Ö. (2008). *Ataerkil sistem bağlamında toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin benimsenmesi* (Yayın No. 227048) [Yüksek lisans tezi, Ankara Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çoban A., Kızılca Çakaloz, D. Irmak, A. (2020). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi öğrencilerinin flört şiddet kapsamındaki davranışlara ilişkin görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(2), 100-106. <https://doi.org/10.46237/amusbfd.621497>
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adolesanlarda benlik saygısı*. [Yayımlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi]. Ankara Hacettepe Üniversitesi.
- Demir, E. (2021). Halit Ziya'nın Aşk-ı Memnu romanında kadın temsillerinin toplumsal cinsiyet perspektifinden incelenmesi. *Turkish Academic Research Review*, 6(1), 293-397. <https://doi.org/10.30622/tarr.872711>
- Dossil, M., Jaureguizar, J., Bernaras, E. ve Sbicigo, J.B. (2020). Teen dating violence, sexism, and resilience: A multivariate

- analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(8), 2652. <https://doi.org/10.3390/ijerph17082652>
- Dökmen, Z. Y. (2015). *Toplumsal cinsiyet, sosyal psikolojik açıklamalar*: Remzi Kitabevi.
- Ecevit, Y. (2021). *Toplumsal cinsiyet eşitliğinin temel kavramları, toplumsal cinsiyet eşitliğinin izlenmesi projesi*. CEİD yayınları.
- El-Etreby, R.R., Hamed, W.E., Abdelhay, E.S. ve Kamel, N.A. (2024). Nursing students' attitudes toward intimate partner violence and its relationship with self-esteem and self-efficacy. *BMC Nursing*, 23(1), 210. <https://doi.org/10.1186/s12912-024-01868-2>
- Ergeç, N.E., Zateri, İ. (2020). Toplumsal cinsiyet ve sosyal ağların şiddeti çoğaltan etkisi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 29(1),102-117. <https://doi.org/10.35379/cusosbil.570035>
- Foshee, V.A., Bauman, K.E., Arriga, X.B., Helms, R.W., Koch, G.G. ve Linder, G.F. (1998). An evaluation of Safe Dates, an adolescent dating violence prevention program. *American Journal of Public Health* 88(1), 45-50. <https://doi.org/10.2105/ajph.88.1.45>
- Geng, L., Jiang, T., & Han, D. (2011). Relationships among self-esteem, self-efficacy, and faith in people in Chinese heroin abusers. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 39(6), 797-806.
- Gyllén, J, Magnusson, G. ve Forsberg, A. (2019). Uncertainty and self-efficacy in parents of a child with congenital cataract—New implications for clinical practice. *Nursing Open*, 6(3), 799-807. <https://doi.org/10.1002/nop2.256>
- Kast, N.R., Eisenberg, M.E. ve Sieving, R.E. (2016). The role of parent communication and connectedness in dating violence victimization among Latino adolescents. *Journal of Interpersonal Violence*, 31(10), 1932-1955. <https://doi.org/10.1177/0886260515570750>
- Kaya, S. (2019). *Pazarlama alanındaki mesleklere ilişkin toplumsal cinsiyet algısı: Doğrudan ve dolaylı ölçüm tekniklerine ilişkin bir araştırma* (Yayın No. 558960) [Yüksek lisans tezi, Trabzon Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kelly, P.J., Cheng, A.L., Peralez-Dieckmann, E. ve Martinez, E. (2009). Dating violence and girls in the juvenile justice system. *Journal of Interpersonal Violence*, 24(9), 1536-1551. <https://doi.org/10.1177/0886260508323664>
- Kling, K.C., Hyde, J.S., Showers, C.J. ve Buswell, B.N. (1999). Gender differences in self-esteem: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 125(4), 470–500. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.4.470>
- Kodden, B. (2020). The Impact of Self-efficacy. *The impact of self-efficacy. The art of sustainable performance: A model for recruiting, selection, and professional development* içinde (ss. 31-38). Springer. http://dx.doi.org/10.1007/978-3-030-46463-9_5
- Lichter, E.L. ve McCloskey, L.A. (2004). The effects of childhood exposure to marital violence on adolescent gender-role beliefs and dating violence. *Psychology of Women Quarterly*, 28(4), 344-357. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2004.00151.x>
- Lu, Y., Shin, Y., Le, V.D., Temple, J.R. ve Pettigrew, J. (2020). Prevalence of teen dating violence and the associations with substance use and externalizing behaviors in Nicaraguan early adolescents. *Health Education*, 120(2), 165-177. <https://doi.org/10.1108/HE-01-2020-0006>
- Luszczynska, A., Scholz, U. ve Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale: multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139(5), 439-457. <https://doi.org/10.3200/JRLP.139.5.439-457>
- Maddy, L., Cannon, J.G. ve Lichtenberger, E. (2015). The effects of social support on self-esteem, self-efficacy, and job search efficacy in the unemployed. *Journal of Employment Counseling*, 52(2), 87-95. <https://doi.org/10.1002/joc.12007>
- Manganello, J.A. (2008). Teens, dating violence, and media use: a review of the literature and conceptual model for future research. *Trauma Violence Abuse*, 9(1), 3-18. <https://doi.org/10.1177/1524838007309804>
- Mead, G.H. (2017). *Zihin, benlik ve toplum*. Heretik Yayınları.
- Murray, S.L, Holmes, J.G. ve Griffin, D.W. (2000). Self-esteem and the quest for felt security: how perceived regard regulates attachment processes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(3), 478. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.3.478>
- O'Brien, K.M., Sauber, E.W., Kearney, M.S., Venaglia, R.B. ve Lemay Jr, E.P. (2021). Evaluating the effectiveness of an online intervention to educate college students about dating violence and bystander responses. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(13-14), NP7516-NP7546. <https://doi.org/10.1177/0886260519829769>
- Özcan, A. (2012). *Toplumsal cinsiyet eğitiminin üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rol tutumlarına etkisi* [Yayınlanmamış Doktora Tezi] Kayseri Erciyes Üniversitesi.
- Öztürk Miroğlu F. S., Aydın Yeral, Ş. (2024). Toplumsal Cinsiyet Eğitiminin Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Flört Şiddeti Tutumlarına Etkisi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(3),

1117-1134. <https://doi.org/10.11616/asbi.1516573>

Schwartz, J.P. ve Tylka, T.L. (2008). Exploring entitlement as a moderator and mediator of the relationship between masculine gender role conflict and men's body esteem. *Psychology of Men & Masculinity*, 9(2), 67-81. <https://doi.org/10.1037/1524-9220.9.2.67>

Selçuk, S. (2021). *Kadınların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları açısından bağlanma stili, kadına yönelik şiddet tutumu ve benlik saygısının incelenmesi* (Yayın No. 683997) [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Sevim, K. ve Artan, T. (2021). Yüksek ve düşük benlik saygısını etkileyen faktörler. *Toplumsal Politika Dergisi*, 2(2), 109-121. <https://izlik.org/JA26SN99FL>

Shorey, R.C., Cornelius, T.L. ve Bell, K.M. (2008). Behavioral theory and dating violence: A framework for prevention programming. *The Journal of Behavior Analysis of Offender and Victim Treatment and Prevention*, 1(4), 1. <https://doi.org/10.1037/h0100452>

Szpitalak, M. ve Polczyk, R. (2021). Mediators and moderators of reinforced self-affirmation as a method for reducing the memory misinformation effect. *Frontiers in Psychology*, 12(666707), 1-14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.666707>

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Pearson.

Teixeira, P., Carraça, E.V., Marques, M.M., Rutter, H., Oppert, J.M., De Bourdeaudhuij, I. ve Brug, J. (2015). Successful behavior change in obesity interventions in adults: a systematic review of self-regulation mediators. *BMC Medicine*, 13, 1-16. <https://doi.org/10.1186/s12916-015-0323-6>

Temple, J.R. ve Freeman Jr, D.H. (2011). Dating violence and substance use among ethnically diverse adolescents. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(4), 701-718. <https://doi.org/10.1177/0886260510365858>

Terzioğlu, F., Gönenç, İ.M., Özdemir, F., Güvenç, G., Kök, G., Sezer, N.Y. ve Hiçyılmaz, B.D. (2016). Flört şiddeti tutum ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(4), 225-232. <https://izlik.org/JA85PK58DT>

Van Ouytsel, J., Ponnet, K. ve Walrave, M. (2017). The associations of adolescents' dating violence victimization, well-being and engagement in risk behaviors. *Journal of Adolescence*, 55, 66-71. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.12.005>

Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Sosyoloji Konferansları Dergisi* (35), 29-56. <https://>

izlik.org/JA54DC74LS

WHO. (2002). *World Report on Violence and Health: Summary*. The World Health Organization.

Wincentak, K., Connolly, J. ve Card, N. (2017). Teen dating violence: A meta-analytic review of prevalence rates. *Psychology of Violence*, 7(2), 224-241. <https://doi.org/10.1037/a0040194>

Wolitzky-Taylor, K.B., Ruggiero, K.J., Danielson, C.K., Resnick, H.S., Hanson, R.F., Smith, D.W. ve Kilpatrick, D.G. (2008). Prevalence and correlates of dating violence in a national sample of adolescents. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 47(7), 755-762. <https://doi.org/10.1097/CHI.0b013e318172ef5f>

Yağan Güder, S. ve Güler Yıldız, T. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocukların toplumsal cinsiyet algılarında ailenin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1300-5340. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2016016429>

Yaycı, L., & Düşmez, İ. (2016). Examining of assertiveness level and gender roles attitude of university students according to some demographic characteristics. *Journal of Education Faculty*, 18(1), 34-62. <https://doi.org/10.17556/jef.32482>

Yıldırım, F. ve İlhan, İ.Ö. (2010). Genel özyeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatrisi Dergisi*, 21(4), 301-308.

Yöyen, E. (2017). Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 25(6), 2185-2198.

Yazar Katkı Oranı

Araştırmacılar bu çalışmanın tümüne eşit katkıda bulunmuştur. Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.